

Čivinskaitė v. Litva (stížnost č. 21218/12)

Datum rozhodnutí: 15. září 2020

Závěr: Nelze vyčítat tisku zájem o předmět vyšetřování s ohledem na závažnost a povahu trestní věci a zjevnou neschopnost příslušných orgánů ji přiměřeným způsobem řešit.

Obsah: Stížnost se týká disciplinárního řízení proti stěžovatelce, náměstkyni ředitele okresního úřadu vyšetřování v Kaunasu. Předmětem řízení bylo zanedbání povinností jejího úřadu při vyšetřování závažné trestné činnosti sexuálního zneužívání dítěte. V období od října 2009 do března 2010 litevský prezident i další vysoce postavení politici veřejně kritizovali postup vyšetřování a vyzývali, aby osoby zodpovědné za nedostatky byly volány k zodpovědnosti a přísně potrestány. Nejvyšší žalobce při svém šetření shledal mnohonásobná pochybení v práci policie a vyšetřovatelů, včetně pochybení úřadu stěžovatelky. Ta byla po skončení šetření na konci října 2009 suspendována. Parlamentní vyšetřovací výbor identifikoval v práci jejího úřadu zjevné průtahy při vedení vyšetřování a za jednoho ze zodpovědných za nedostatky označil právě ji. Stěžovatelka poukazovala především na to, že zamítavá rozhodnutí vnitrostátních správních soudů nebyla vydána ve spravedlivém procesu, s ohledem na politický a mediální nátlak. Soud šesti hlasy k jednomu rozhodl, že nebyl porušen čl. 6 Úmluvy.

Poznámka: Soud uvedl, že nezjistil žádné skutečnosti, které by jej vedly k závěru, že nezávislost a nestrannost správních soudů byla ovlivněna veřejnými vyhlášeními státních úředníků a politiků nebo reportážemi v tisku. Konstatoval, že ve spise nenalezl nic, co by jej vedlo k pochybnostem o celkové spravedlnosti řízení před litevskými soudy.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 6. 2016, *Baka v. Maďarsko*, č. 20261/12, rozsudek ze dne 24. 5. 2005, *Buzescu v. Rumunsko*, č. 61302/00, rozsudek ze dne 29. 11. 2016, *Carmel Saliba v. Malta*, č. 24221/13, rozsudek ze dne 4. 4. 2019, *Hodžić v. Chorvatsko*, č. 28932/14, rozsudek ze dne 21. 5. 2002, *Jokela v. Finsko*, č. 28856/95, ECHR 2002 IV, rozsudek ze dne 9. 2. 2012, *Kinský v. Česká republika*, č. 42856/06

Relevantní ustanovení: čl. 6 odst. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na spravedlivý proces)

Kotilainen a ostatní v. Finsko (stížnost č. 62439/12)

Datum rozhodnutí: 17. září 2020

Závěr: Vnitrostátní orgány nesplnily svou povinnost řádné předběžné opatrnosti vyplývající ze zvláště vysokého rizika spojeného s jakýmkoliv trestným chováním zahrnujícím užití zbraně.

Obsah: Věc se týká stížnosti 19 osob, které jsou příbuznými devíti studentů a učitele zastřelených v průběhu útoku střelce ve školním zařízení 23. září 2008. Střelec, který byl studentem školy, následně spáchal sebevraždu. Při vyšetřování vyšlo najevo, že pachatel získal licenci opravňující jej k držení zbraně jen několik měsíců před vlastním útokem. V důsledku internetových postů, které zveřejňoval a z nichž jeden označoval film o masakru na gymnáziu v Columbine za „nejlepší zábavu na světě“, byl den před útokem vyslýchán hlavním policejním komisařem. Komisař dospěl k závěru, že mladík nepředstavuje nebezpečí pro společnost, a není tedy třeba mu odebrat zbraň. Soud šesti hlasy k jednomu rozhodl, že byl porušen čl. 2 Úmluvy s ohledem na zanedbání povinnosti státních orgánů zachovávat řádnou opatrnost a zabavit střelci zbraň předtím, než s ní mohl být spáchán útok.

Poznámka: Soud dospěl k závěru, že státní orgány si měly být vědomy hrozícího bezprostředního rizika pro životy příbuzných stěžovatelů. Policie byla seznámena s posty, které byly studentem na internet vyvěšeny, zvažovala z toho důvodu odebrání zbraně, ale nakonec se rozhodla, že tak neučiní. Zabavení zbraně by představovalo v dané situaci postup předběžné opatrnosti, který zákon umožňoval.

Související judikatura: rozsudek ze dne 17. 6. 2008, *Abdullah Yilmaz v. Turecko*, č. 21899/02, rozsudek ze dne 13. 6. 2002, *Angelova v. Bulharsko*, č. 38361/97, ECHR 2002 IV, rozsudek ze dne 24. 5. 2011, *Anna Todorova v. Bulharsko*, č. 23302/03, rozsudek ze dne 3. 11. 2011, *Antonov v. Ukrajina*, č. 28096/04, rozsudek ze dne 18. 6. 2013, *Banel v. Litva*, č. 14326/11, rozsudek

ze dne 18. 9. 2014, *Bljakaj a ostatní v. Chorvatsko*, č. 74448/12

Relevantní ustanovení: čl. 2 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na život)

Karastelev a ostatní v. Rusko (stížnost č. 16435/10)

Datum rozhodnutí: 6. října 2020

Závěr: *Právní úprava ani praxe neposkytovala přiměřenou ochranu proti zneužití, k němuž také v případě stěžovatelů došlo.*

Obsah: Stížnost byla podána třemi stěžovateli: nevládní organizací pro lidská práva, její ředitelkou a zástupcem ředitelky, kteří byli současně manželé. Stížnost směřuje proti antiextremistické legislativě v Rusku. Ruské úřady dospěly k závěru, že transparent, který použili stěžovatelé při protestech proti zákonu o ochraně mládeže, a jejich výzvy k mladistvým, aby se zapojili do dalších protestů, představují plánování „extremistické aktivity“ podle příslušného zákona, což může vést k dovození odpovědnosti za trestné jednání. Bylo proti nim zahájeno trojí řízení, v zásadě jako varování, aby od dalších protestů upustili, jinak budou čelit stíhání. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 10 Úmluvy.

Poznámka: Soud dospěl k závěru, že ustanovení antiextremistické legislativy byla formulována příliš široce, což činilo jejich aplikaci nepředvídatelnou. Tyto nedostatky se plně projevíly v případě stěžovatelů. Soud hodnotil jako „za vlasy přitažené“ vývody státních orgánů o tom, že transparent a kontakt stěžovatelů se dvěma mladistvými lze kvalifikovat jako podněcování proti zákoným postupům státních orgánů.

Související judikatura: rozsudek ze dne 13. 1. 2009, *Açik a ostatní v. Turecko*, č. 31451/03, rozsudek Velkého senátu ze dne 7. 6. 2012, *Centro Europa 7 S. r. l. a Di Stefano v. Itálie*, č. 38433/09, ECHR 2012, rozsudek Velkého senátu ze dne 25. 11. 1999 *Hashman a Harrup v. Spojené království*, č. 25594/94, ECHR 1999 VIII, rozsudek ze dne 28. 8. 2018, *Ibragim Ibragimov a ostatní*, č. 1413/08 a 28621/11

Relevantní ustanovení: čl. 10 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (svoboda projevu)

Ayoub a ostatní v. Francie (stížnost č. 77400/14, 34532/15 a 34550/15)

Datum rozhodnutí: 8. října 2020

Závěr: *Existovaly relevantní a dostatečné důvody, z nichž vyplynula naléhavá sociální potřeba nařídit rozpuštění sdružení k ukončení veřejných nepokojů.*

Obsah: První stěžovatel je vůdcem neformalizované skupiny Třetí cesta a ostatní jsou vůdci několika dalších sdružení nebo sama tato sdružení (Francouzská práce, Mladí nacionalističtí revolucionáři). Stížnost směřuje proti rozhodnutí vnitrostátních orgánů o rozpuštění těchto sdružení v červenci 2013 poté, co při potyčce se skinheady zemřel C. M., student Pařížského institutu politických věd a člen antifašistického hnutí. Několik jednotlivců bylo následně vyšetřováno a vyšlo najevo spojení extremistů s místním barem, který provozoval první stěžovatel, s nímž byli násilníci po dobu incidentu, před ním i po něm v telefonickém kontaktu. V září 2018 pařížský trestní soud odsoudil dva bývalé členy a podporovatele sdružení Třetí cesta k trestu odnětí svobody pro zabití C. M. v důsledku ozbrojeného napadení, které bylo spácháno organizovanou skupinou. Stížnost prvního stěžovatele byla soudem věcně projednána, zatímco všechny ostatní byly odmítnuty jako nepřijatelné pro zneužití práva. Soud jednomyslně rozhodl, že nebyl porušen čl. 11, ve světle čl. 10 Úmluvy.

Poznámka: Soud dospěl k závěru, že rozpuštění Třetí cesty a její bezpečnostní jednotky Mladých nacionalistických revolucionářů bylo zaměřeno na zajištění veřejné bezpečnosti, zabránění nepokojům a ochranu práv ostatních, tedy se jednalo o legitimní zájmy chráněné Úmluvou. S ohledem na obsah spisu a skutečnosti, které z něj vyplynuly ohledně smrti studenta C. M. při střetu se skinheady, soud dospěl k závěru, že vnitrostátní orgány důvodně nařídily rozpuštění sdružení, aby zabránily dalším veřejným nepokojům. Soud uvedl, že sdružení Francouzská práce a Mladí nacionalističtí revolucionáři sledovala cíle zakázané čl. 17 Úmluvy a zneužila svého práva na svobodné sdružování způsobem neslučitelným s hodnotami tolerance, sociálního smíru a nediskriminace, které jsou základem Úmluvy.

Související judikatura: rozsudek ze dne 15. 1. 2009, *Association of Citizens „Radko“ a Paunkovski v. Bývalá jugoslávská republika Makedonie*, č. 74651/01, ECHR 2009 (výňatky), rozsudek ze dne 11. 10. 2011, *Association Rhino a ostatní v. Švýcarsko*, č. 48848/07, rozsudek ze

dne 24. 7. 2012, *Fáber v. Maďarsko*, č. 40721/08, rozsudek ze dne 10. 7. 2018, *Fondation Zehra a ostatní v. Turecko*, č. 51595/07, rozhodnutí o nepřijatelnosti stížnosti ze dne 24. 6. 2003, *Garaudy v. Francie*, č. 65831/01

Relevantní ustanovení: čl. 11 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (svoboda shromažďování a sdružování)

Bajčić v. Chorvatsko (stížnost č. 67334/13)

Datum rozhodnutí: 8. října 2020

Závěr: K cílům trestu je třeba přistupovat jako k celku v situaci, kdy reagují na různé aspekty stejného jednání.

Obsah: Stěžovatel překročil nejvyšší povolenou rychlost a způsobil přitom dopravní nehodu, při níž zemřel člověk. Byl následně odsouzen k zaplacení pokuty za přestupek pro překročení nejvyšší povolené rychlosti. Později v trestním řízení byl odsouzen ještě k trestu odnětí svobody za způsobení smrtelné dopravní nehody. Stěžovatel namítal, že byl odsouzen dvakrát za stejné jednání. Soud jednomyslně rozhodl, že nebyl porušen čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

Poznámka: Soud vysvětlil, že podle jeho názoru k cílům trestu je třeba přistupovat jako k celku v situaci, kdy reagují na různé aspekty stejného jednání. V případě stěžovatele byly tyto cíle realizovány prostřednictvím dvou navzájem se doplňujících řízení, která byla dostatečně propojená věcně i časově, takže mohou být chápána jako součást integrovaného systému sankcí podle vnitrostátního práva pro nerespektování předpisů o bezpečnosti na silnicích, které v důsledku způsobilo smrtelnou dopravní nehodu. Soud tedy ve stěžovatelově věci neshledal zneužití práva státu uložit za stěžovatelovo jednání trest.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 15. 11. 2016, *A a B v. Norsko*, č. 24130/11 a 29758/11, rozsudek ze dne 23. 10. 1995, *Gradinger v. Rakousko*, č. 15963/90, Series A 328-C, rozsudek ze dne 18. 5. 2017, *Jóhannesson a ostatní v. Island*, č. 22007/11, rozsudek ze dne 30. 4. 2015, *Kapetanios a ostatní v. Řecko*, č. 3453/12, 42941/12, 9028/13, rozsudek ze dne 25. 6. 2009, *Maresti v. Chorvatsko*, č. 55759/07, rozsudek ze dne 19. 12. 2017, *Ramda v. Francie*, č. 78477/11, rozsudek Velkého senátu ze dne 10. 2. 2009, *Sergey Zolotukhin v. Rusko*, č. 14939/03, ECHR 2009

Relevantní ustanovení: čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o lidských právech a základních svobodách (zákaz dvojího trestání)

G. L. v. Itálie (stížnost č. 59751/15)

Datum rozhodnutí: 10. září 2020

Závěr: Veškerá rozpočtová omezení musejí mít stejné důsledky pro poskytování vzdělávání zdravotním i postiženým dětem.

Obsah: Stížnost se týká nemožnosti přístupu ke specializované vzdělávací podpoře pro dívku trpící neverbálním autismem v období prvních dvou let její školní docházky, ačkoliv zákon jí takovou podporu garantoval. Vláda poukazovala na nedostatek finančních prostředků. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 14 ve spojení s čl. 2 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

Poznámka: Soud zjistil, že G. L. nemohla pokračovat v základním vzdělávání za stejných podmínek jako ostatní děti a důvodem tohoto rozdílu bylo její zdravotní postižení. Vnitrostátní orgány se nesnažily určit dívčiny zvláštní potřeby a poskytnout jí adekvátní podporu, aby mohla pokračovat v základním vzdělávání za podmínek, které by byly, jak to je reálně možné, srovnatelné s podmínkami zdravých dětí. Soud připomněl, že státní orgány opomněly vyhodnotit, zdali jimi zamýšlená rozpočtová omezení mají stejný vliv na poskytování vzdělávání dětem zdravým i dětem s postižením. Soud zdůraznil, že diskriminace dívky byla o to závažnější, že k ní došlo již v rámci základního vzdělávání, kde se formuje základ vzdělání dítěte a jeho sociální integrace, když dává dítěti první zkušenost života ve společenství.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 24. 5. 2016, *Biao v. Dánsko*, č. 38590/10, rozsudek ze dne 23. 2. 2016, *Çam v. Turecko*, č. 51500/08, rozsudek Velkého senátu ze dne 19. 10. 2012, *Catan a ostatní v. Moldavsko a Rusko*, č. 43370/04, 8454/06, 8252/05, ECHR 2012, rozsudek ze dne 23. 10. 1990, *Darby v. Švédsko*, č. 11581/85, Series A 187, rozsudek ze dne 30. 1. 2018, *Enver Sahin v. Turecko*, č. 23065/12, rozsudek Velkého senátu ze dne 16. 3. 2010, *Oršuš a ostatní v. Chorvatsko*, č. 15766/03, ECHR 2010

Relevantní ustanovení: čl. 2 Protokolu č. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na vzdělání)

Připravila: Pavla Boučková